

tanıtım

YENİ ÇIKANLAR

**Sandık, Sepet, Sele, Küfe, Fıçı,
Çuval, Torba, Bohça, Mendil,
Hokka, Kutu**

**Hazırlayan: Prof. Dr. Emine
Gürsoy Naskali**

Yayınevi: Lale Yayıncılık

Yayın Tarihi: Mart 2023

Geleneksel sanat ve zanaatların tanıtılması, korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında birçok faaliyet yürüten Geleneksel Sanatlar Derneği, 2018 yılında UNESCO akreditasyonunu alarak Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) alanlarına dair akademik araştırmaları desteklemeye devam etmektedir. Bu çalışmalardan biri de Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali tarafından hazırlanan *Sandık, Sepet, Sele, Küfe, Fıçı, Çuval, Torba, Bohça, Mendil, Hokka, Kutu* adlı eserdir.

Lale Yayıncılık'ın Kültür-Sanat Serisinin on ikinci, aynı zamanda Türkiye'nin Mirası Somut Olmayan Kültürel Miras Serisinin ilk kitabı olan bu çalışmada sandık, sepet, sele, küfe, fıçı, çuval, torba, bohça, mendil, hokka, kutu gibi çeşitli nesnelere muhafaza için üretilen malzemelerin isimleri, şekilleri, evsafı, yapım biçimleri ve işlevleri anlatılmaktadır. Bugün çönek, ükek, tutma, türgek, bog, çug, yetgek, kabırçak, arçı, kız, tagar, yançuk gibi eski Türkçede kullanılan bazı muhafaza isimleri unutulmuş, ambalaj gibi yeni isimler kullanıma girmiştir. Kitapta meslek olarak muhafaza nesnelere üreten esnaf (örneğin sepetçiler, fıçıcular, küfeciler) ve çuval fabrikası gibi fabrikalar ele alınmıştır. Muhafaza nesnelere birer ölçü birimi ve vergi matrahı da olmuştur. Muhafazalar mitolojide, destanlarda, masallarda, türkülerde, divan edebiyatında, modern edebiyatımızda ve geleneklerde yer bulmuştur: İnançların gölgesinde suya bırakılan sepetler, Mehmet Âkif'in "Küfe" başlıklı manzum hikâyesi, bohçacı çöpçatanlar gibi. Halk edebiyatı da "sepet sepet yumurta, sakın beni unutmama" diye seslenmiştir.



SANDIK
SEPET
SELE
KÜFE
FIÇI
CUVAL
TORBA
BOHÇA
MENDİL
HOKKA
KUTU

HAZIRLAYAN
EMİNE GÜRSOY NASKALI



GELENEKSEL
SANATLAR
DERNEĞİ
YERLEŞİMİ: 2017, 2018, 2019

HOKKA KUTU

HOKKA KUTU

Filiz Çağman Seçme Makaleler Yayın Yönetmeni: Semih İrteş,

Editör: Lâle Uluç

Yayınevi: Nakkaş Tezyini Sanatlar Merkezi Yayınları
Yayın Tarihi: 2023

Filiz Çağman (ö.2021) müzeciliğinin ve kütüphaneciliğinin yanı sıra çalışkan ve titiz kişiliği, detaylı ve derin araştırmacılığı ve en önemli özelliklerinden olan doymak bilmeyen merak duygusuyla tanınmaktadır. Bu kitap hayatını Topkapı Sarayı'na adayan Filiz Çağman'ın anısına sunulmuştur. Kitapta yer alan makaleler onun bilimsel yönünü, çalışmak için seçtiği konulardaki yetkinliğini ve Türk-İran ile Osmanlı kitap sanatları üzerinde çalışan uzmanlar arasındaki seçkin yerini ortaya koymaktadır. Tüm bu çalışmalarının yanında "Ben Topkapı Sarayı'nda kırk yıl içinde kitapların tozunu aldım" deyişi onun ne denli mütevazı bir bilim insanı olduğunu göstermektedir.

Filiz Çağman kitap içinde yer alan bütün makalelerini yıllar önce kongre, yıllık ve armağan kitapları için yazdığı makaleler arasından özenle seçmiştir. Toplam on sekiz makalesini içeren kitapta, Filiz Çağman'ın Priscilla P. Soucek ve Zeren Tanındı ile birlikte yazdığı makaleler de yer almaktadır.

Filiz Çağman Seçme Makaleler kitabında Topkapı Sarayı Kütüphanesindeki resimli el yazmaları, minyatür sanatı, Osmanlı saray kuyumcuları, Ehl-i Hiref teşkilatı gibi konuların yanı sıra Saray Nakkaşhanesinin yerine dair düşünceleri, Kanuni Sultan Süleyman dönemindeki kitap sanatlarının gelişimini konu alan makalesi yer almaktadır. Derinlemesine araştırma ve karşılaştırma neticesinde ortaya çıkan makalelerin diğer konu başlıklarıysa şu şekildedir: Bir Saray El Yazmasının Değişimi: Bir Kitabın Hayat Hikayesi; Osmanlı Safevi İlişkileri (1578-1612) Çerçevesinde Topkapı Sarayı Müzesi Resimli El Yazmalarına Bakış; Onaltıncı Yüzyıl Belge ve Kaynaklarında Nakkaş Osman; İstanbul Topkapı Sarayı Kütüphanesi'ndeki Ahmed Karahisar'î Kur'anı; Firdevsi Şahnâmesinde Geleneğin Değişimi, İstanbul Kütüphanelerinde Celâyirî Sultan Şeyh Üveys ve Sultan Ahmed'in Kitaplarından Seçmeler; Saray Albümlerindeki Örnekleriyle 15. Yüzyılda Kâğıt Oymacılığı.

Kitap sanatları alanındaki araştırmacıların dikkatini çekecek olan eserin editörlüğünü üstlenen Lâle Uluç, eksik ve renksiz resimleri yenisiyle değiştirip aynı zamanda yabancı dildeki makaleleri de ilk defa Türkçeye çevirerek kitabın önemini artırmıştır.

FILİZ ÇAĞMAN

SEÇME MAKALELER



NAKKAŞ TEZYİNİ SANATLAR MERKEZİ

Osmanlı Resim Sanatında Saz Üslubu | Banu Mahir

Yayınevi: Hayalperest Kitap

Yayın Tarihi: 23.11.2022

Osmanlı Resim Sanatında Saz Üslubu, on altıncı yüzyıldan bu yana Osmanlı resim sanatında özel bir yeri olan, zarif motifleriyle çağlar boyunca herkesi cezbeden saz üslubunu, adının kökeninden uygulama biçimlerine kadar tüm yönleriyle ele alıyor. Kökleri İç Asya ve Uzak Doğu'ya uzanan, yolculuğu İsfahan ve Tebriz üzerinden İstanbul'a kadar süren saz üslubunun temel motiflerinin de ele alındığı kitap, üslubun gelişim sürecini tarihsel örneklerle açıklıyor.

Topkapı Sarayı nakkaşhanesinde "Saz Kolu" adıyla ayrıca değerlendirilen saz üslubunda yapılan resimler için seçilen konu ve motiflerin kaynağının Şah Kulu, Veli Can ve diğer pek çok ressamın bu kaynakları yorumlama becerilerinin tarihsel örneklerle gözler önüne serildiği *Osmanlı Resim Sanatında Saz Üslubu*, üslubun dünya sanat tarihine "Siyah Kalem" grubunun çalışmalarıyla geçmiş, on dördüncü yüzyılda yaygın *kalem-i siyahî* resim geleneğiyle bağına da değiniyor.

Sanat tarihçisi akademisyen Banu Mahir'in üslubun tezhipten minyatüre, kitap süslemeciliğinden kalemişine, halı ve kilim dokumacılığına kadar pek çok alanda uygulamalarına yer verdiği kitap, Osmanlı sanatında resim, ressamlık gibi konular hakkında düşünmeyi sağlıyor. Saz üslubu hakkında böylesine ayrıntılı kaleme alınmış tek metin olan *Osmanlı Resim Sanatında Saz Üslubu* okurun, bu üslubun sanatçılarının dünyayı algılama ve görme biçimlerine dair bir fikir edinmesine de yardımcı oluyor.





Seramik Dekorlar ve Uygulama Teknikleri | Prof. Sıdıka Sibel Sevim

Yayınevi: Nobel Akademik Yayıncılık

Yayın Tarihi: 12.12.2022

Seramik dekorları, seramik üretiminin başladığı ilk çağlardan itibaren üretilen ürünlere farklı anlamlar yükleyerek estetik değerini artırmıştır. Bunun yanı sıra insanların duygularını, düşüncelerini, güncel yaşamlarını anlatan önemli bir aktarım aracı da olmuştur. Başlangıçta ilkel yöntemler kullanılarak uygulanan seramik dekorları daha sonra teknolojinin gelişmesiyle modern yöntemlerle de uygulanmaya başlanmıştır. Günümüzde sürekli gelişme gösteren seramik dekor yöntemleri ile seramik endüstrisinde seri üretimler yapılmaktadır. Bu kitapta seramik dekorları ve uygulama teknikleri başlangıcından itibaren kısaca tarihçesi, seramik dekor tasarımı ve amacı, sıraltı, sıriçi, sırüstü ve yaş çamurlar üzerine uygulanan seramik dekor çeşitleri ve bu dekorlarda kullanılan yöntemler, serigrafi dekorları, günümüz seramik sanatı ve endüstrisinde uygulanan dekor yöntemleri uygulama aşamaları ve örnekleri ile anlatılmaya çalışılmıştır.

Mehmed Şevki Efendi'nin Sülüs-Nesih Meşk Murakkai ve Elif Kasidesi | Prof. Dr. Muhittin Serin

Yayınevi: Kubbealtı Neşriyat

Yayın Tarihi: 02.01.2023

Mehmed Şevki Efendi (ö.1304/1887) için “fenâ fi'l-hat mertebesine erdi” denir. Büyük bir sanat aşkı ile ömrünü hep yazıya vermiş, sülüs nesih Hâfız Osman ve İsmâil Zühdü yolundan hiç ayrılmamış, onların güzel yazı ve ruhlarından feyiz almış, her geçen gün yazısını güzelleştirerek 1860'lı yıllardan sonra kendi üslubunu ortaya koymuştur. Şevki Efendi sanat dünyasına hususi koleksiyon, müze ve kütüphanelerde bulunan Mushaf, Delâilü'l-hayrât, hilye, levha, kıt'a, murakka' şeklinde pek çok eser bırakmıştır. Celî sülüs sahasında Mustafa Râkım yolunda eserler vermiştir. Ekrem Hakkı Ayverdi Hat Koleksiyonu'nda bulunan bu nadide eser, yeni baskısında elif kasidesiyle birlikte tekrar sanat severlerle buluşuyor.



İstanbul Art Nouveau'su | Editör: Müjde Dila Gümüş

Yayınevi: Albaraka Yayınları

Yayın Tarihi: 30.01.2023

Art Nouveau üslubunun İstanbul'daki yansımalarına ilişkin günümüze dek yapılan yayımlar, özellikle mimar Raimondo D'Aronco'ya ve eserlerine odaklanmıştır. Şüphesiz bu üslubun, şehir peyzajına katkıda bulunduğu için en fazla göze çarpan etki alanı da mimari olmuştur. Oysa Osmanlı payitahtında Art Nouveau'nun izlerini mimarının yanı sıra sanatın başka dallarında da teşhis edebiliyoruz. Mevcut yayınlara, arşiv araştırmalarına ve saha çalışmalarına dayanan makalelerin yer aldığı bu kitap, mimari eserlerle birlikte mezar tasarımı, tezhip, çini sanatı, gündelik hayat objeleri gibi farklı alanlarda da gözlemlenen etkilere dikkat çekmeyi amaçlıyor. Sizlere sunulan bu çalışmanın, Art Nouveau'nun ne ölçüde ve ne şekilde İstanbullu olabildiğini anlayabilmemize ışık tutacağını umuyoruz.

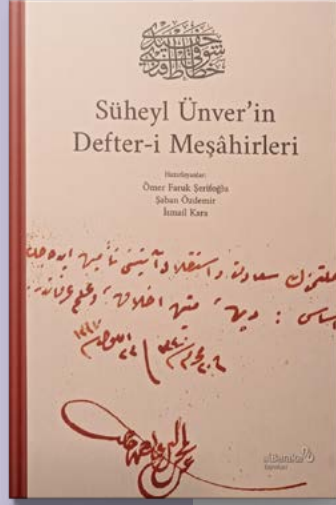
Mine Sanatı ve Teknikleri | Umut Demirgüç Thurman

Yayınevi: Myrina Yayınları

Yayın Tarihi: 22.12.2022

Mine, metali cam kaplama sanatıdır. Halk arasında sıcak mine, emay ya da kuyumcu minesini olarak bilinir. "Mine Sanatı ve Teknikleri" kitabında, mine sanatının tarihçesi ile mine yapımında kullanılan malzemeler, atölye ortamı ve teknikler adım adım fotoğraflarla anlatılıyor. ABD North Texas Üniversitesi Metal Tasarımı ve Mücevher Tasarımı Bölümü öğretim üyesi Umut Demirgüç Thurman tarafından hazırlanan, mine sanatı ve teknikleri üzerine genel bir tanıtım niteliğindeki bu kitabın mineye ilgi duyan herkese yardımcı olacağını umuyoruz.





Süheyl Ünver'in Defter-i Meşâhirleri

Yayınevi: Albaraka Yayınları

Yayın Tarihi: 30.01.2023

Büyük çaplı kültürel değişim ve dönüşümlerin yaşandığı 1920'lerin İstanbul'unda, sayıları günden güne azalan eski kuşaktan zevata dair hatıraları kayda geçirmek amacıyla birçok kişinin defter-i meşâhir tuttuğu bilinir. Süheyl Ünver de eğitiminin yanı sıra sanatçı kişiliğinin ve şahsiyetinin olduğu aynı yıllarda birçok konuda defterler tutarken, defter-i meşâhire de birkaç kez teşebbüs etmiştir. Süleymaniye Kütüphanesindeki arşivinde beş defter tespit edilmiştir. İlk dört defter 1918-1922 yılları arasında, Süheyl Hoca'nın 20'li yaşlarının ve kariyerinin ilk yıllarında tuttuğu defterlerdir. Beşinci ve son defterde ise 1948'de 50 yaşında ve kariyerinin zirvesinde olan Süheyl Ünver, bu kez çevresinde görüştüğü, ahbablık ettiği 100 kişinin sadece imzalarını toplamıştır.



Kırşehir Düz Dokumaları (Kilim Cicim Zili Sumak) | Doç. Dr. Filiz Nurhan Ölmez – Sema Etikan – Hande Kılıçarslan

Yayınevi: Gece Kitaplığı

Yayın Tarihi: 22.12.2022

Kırşehir'in köklü dokumacılık geçmişini yansıtan düz dokumalar, günümüzde üretimi yapılmayan özdeksel kültürel değerlerdir. Bu değerleri tamamen yok olmadan ve unutulmadan önce belgelemek ve gelecek kuşaklara aktarmak gerekmektedir. Bu çalışmada, Kırşehir'de başlangıcından günümüze düz dokumacılık araştırılmış, kaybolmaya yüz tutmuş dokumaların fiziksel, sanatsal ve halk bilimsel yönleri incelenmiştir. Bu amaçla düz dokumaların bulunduğu yerleşim yerlerine ziyaretler yapılarak, bulunan örneklerin yapı bilimsel analizleri ile görsel ve düzlemsel çözümlenmeleri yapılmıştır.

Osmanlı'dan Bugüne Hat Sanatı | Prof. Dr. Fatih Özkafa

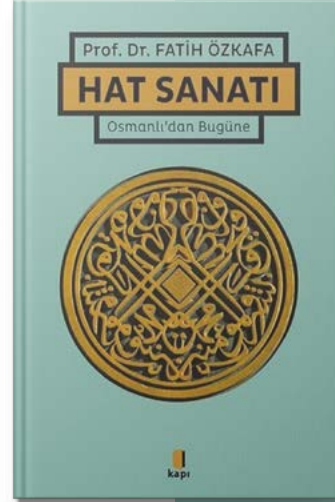
Yayınevi: Kapı Yayınları
Yayın Tarihi: 26.01.2023

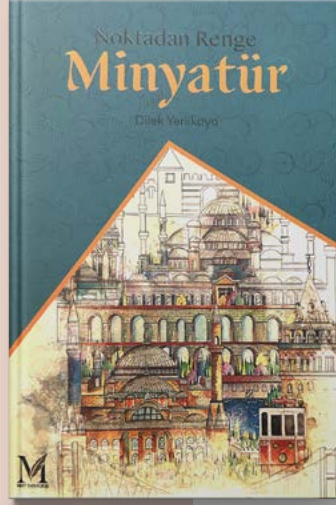
Hat, inancın estetiği, harflerin metafiziği; asır asır incelenmiş, kendi içinde renklenip köklenmiş bir yazı uzayı... Osmanlı, asırları içinde ise ayrı bir üslup yanında kutsiyet de kazanmış ölümsüz sanat. Ve kalem, mürekkep, kâğıt, renk, üslup, stil... Harflerin başlama ve bitiş noktaları, kalemin tutuş biçimi ve sabır...Ve hayranlıkla seyrettiği eşsiz eserler... Hüs-nühat tabloları yüzyıllardır camileri, medreseleri, sarayları, tekkeleri, evleri süsler. Paha biçilmezlikleri bir tarafa bu tablolar, şimdilerde dünyanın farklı metropollerindeki sanat galerilerinde de sergileniyor. Bu kitap hat sanatının pek çok ayrıntısını, tarihçesini, ustalarını ele alıyor. Modern zamanlara klasik çağlardan bir yolculuk çağrısı. Varlık ve oluş sürekliliğinde harfler ve istifler cenneti.

Divriği Kalesi Kazıları 3: Metal Buluntular | Derya Acar

Yayınevi: Myrina Yayınları
Yayın Tarihi: 01.12.2022

UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan Divriği Ulu Camisi, Divriği'nin uluslararası alanda tanınmasında önemli bir rol oynamıştır. Prof. Dr. Erdal Eser tarafından yürütülen Divriği Kalesi kazılarında da arkeoloji ve sanat tarihi bakımından son derece önemli verilere ulaşılmış, bu veriler sırasıyla yayımlanmaya başlamıştır. *Divriği Kalesi Kazıları*'nın 3. cildi olan bu kitapta, kazılarda bulunan metal eserler incelenmiştir. Kitap siyah-beyaz resimler, çizimler, tablolar ve geniş bir kaynakça ile zenginleştirilmiştir.





Noktadan Renge Minyatür | Dilek Yerlikaya

Yayınevi: Mist Yayıncılık

Yayın Tarihi: Ocak 2023

Minyatür Latince “minitare” Orta Çağ el yazmalarında sayfanın başındaki ilk harflerin rengi olan turuncu (Minia, minium) kelimesinden gelmektedir. Geçmiş Orta Asya’dan Uygurlara kadar uzanan Türk minyatür sanatının en eski örneklerine 8. ve 11. yüzyıllar arasında Doğu Türkistan’da bulunan el yazmalarında rastlanmıştır. Osmanlı dönemindeki yolculuğu her yüzyılda değişerek devam eden Türk minyatür sanatı; Fatih Sultan Mehmet’in İstanbul’un fethinden önce Edirne’de sonra da Topkapı Sarayı’nda kurduğu Nakkaşhânedede Batılı sanatçıların da saraya davet edilmesiyle gelişme göstermiştir. 17. yüzyılda ise Nakkaşhânedeki ustaların yanında müzehhip olarak yetişen ve minyatür alanında nakkaşbaşılığa yükselen Nakkaş Levni minyatür sanatını, konuları ve uygulamaları ile farklı bir çizgi olarak yeniden yaratmıştır. 18. yüzyılda ise manzara ve çiçek resimlerine merakın artması ile klasik minyatür sanat anlayışından uzaklaşmıştır. Resme olan ilginin artması ile birlikte minyatür sanatı gerileme göstermiş, 19. yüzyılda önemini iyice yitirerek yerini Batı resim sanatına bırakmıştır.

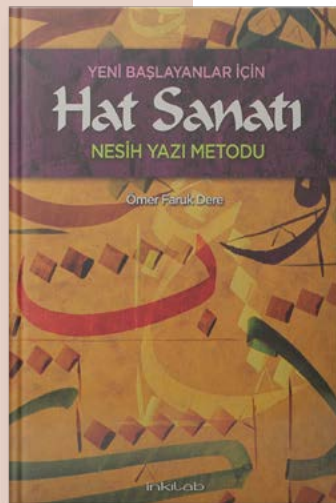
Noktadan Renge Minyatür, içinde bulunduğumuz yüzyılda, nasıl bir metot ile uygulama yaptığımızı gösteren bir yol haritası niteliğindedir. Klasik eserlerden derlenen bilgi ve teknik, günümüze uygun olacak şekilde yorumlanmaktadır.

Yeni Başlayanlar İçin Hat Sanatı Nesih Yazı Metodu | Ömer Faruk Dere

Yayınevi: İnkılab Yayınları

Yayın Tarihi: 16.02.2023

Asırlardır uygulanan ve günümüzde de birçok kurum çatısı altında veya atölye dersleriyle devam eden meşk sistemi pek çok yönden üstünlükleri olan etkili bir eğitim metodudur. Nesih yazının kalem ağzı bir milimi bulmazken bu kadar ince yazıda bu kadar kıvrak kalem hareketlerini yazmak ve anlatmak hep zorlu olmuştur. Bu sebepten yıllardır derslerde ta-



lebelere nesih yazı öğretilirken anlamayı kolaylaştırmak maksadıyla harfler irice çizilip detayları gösterilmektedir. Bu kitap da meşk sistemine alternatif olarak değil, meşk murakkaalarını şerh etmek ve eğitime yardımcı olmak gayesiyle hazırlanmıştır. Eserde mürekkep kalem hareketlerinin rahat görülebilmesi için nispeten açık tercih edilmiştir. Büyük harfler aslı ebadında olup 10 mm. kalemle yazılmıştır ve hiçbir tashih yapılmamış, kalemden çıktığı gibi bırakılmıştır. Harfler kısmında yer alan harflerin başta, ortada ve sonda yazılışları da yine aslı ebadındadır.

Tezhipte Tığ Desenleri | Ayten Tiryaki

Yayınevi: Fotografika

Yayın Tarihi: 2023

Tezhip sanatı, çoğunlukla tabiattan esinlenilmiş tam ve yarı stilize edilmiş çiçekleri, yaprakları, bulut ve rumi motiflerini, hayvansal motifleri, münhanileri içinde bulundurur. Eserler bezenirken zengin ve farklı tasarımlar uygulanır. Genelde düzgün bir dış forma sahip eserlerde tezhibin bittiği yerde tığlarla karşılaşılır. Bir binanın bütünlüğü açısından her bir tuğlanın rolünün önemli olduğu düşünülürse tığlar bir eserin tamamlanması için konulan son tuğla gibidir. Eser tığlarla güzelleşmekle kalmaz, aynı zamanda tamamlanmış olur. Tığlarla ilgili bu zamana kadar yapılan çalışmalar geçmiş dönemleri incelemiş, bazıları da belli bir dönemi ele almıştır. Kitapta tığ hakkında kısa bir tarihsel süreç incelendikten sonra daha çok günümüz örneklerini içeren bir araştırma hedeflenmiştir.

